

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT**

**KHÓA LUẬN CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HÓA
CHUYÊN NGÀNH: CHÍNH SÁCH VĂN HÓA**

**XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ
TRONG QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
Ở XÃ VĂN XÁ, HUYỆN KIM BẢNG, TỈNH HÀ NAM
TỪ NĂM 2011 ĐẾN NAY**

Giảng viên hướng dẫn : PGS.TS. Phan Văn Tú

Sinh viên thực hiện : Nguyễn Thị Yến

Lớp : QLVH 12B

Khóa học : 2011 - 2015

HÀ NỘI – 2015

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành khóa luận của mình, em xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn đối với sự giúp đỡ nhiệt tình và những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy cô giáo trong khoa Quản lý Văn hóa và các thầy cô giáo trong trường Đại học Văn hóa Hà Nội. Đặc biệt em xin chân trọng gửi lời cảm ơn thầy Phan Văn Tú, người đã trực tiếp hướng dẫn em hoàn thành khóa luận.

Tôi xin chân thành cảm ơn UBND xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam và các cán bộ tại xã đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành khóa luận.

Mặc dù đã có rất nhiều cố gắng nhưng do còn hạn chế về kiến thức và thời gian nên khóa luận không thể tránh khỏi những thiếu sót, rất mong sự góp ý của quý thầy cô cùng các bạn để bài khóa luận của em được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn !

Hà Nội, ngày 01 tháng 05 năm 2015

Sinh viên

Nguyễn Thị Yến

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	6
Chương 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CHUNG VỀ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ VÀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở XÃ VĂN XÁ, HUYỆN KIM BẢNG, TỈNH HÀ NAM.....	12
1.1 Lý luận chung về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở và xây dựng nông thôn mới	12
1.1.1 Khái niệm văn hóa, xây dựng đời sống văn hóa cơ sở và xây dựng nông thôn mới	12
1.1.2 Nội dung xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.....	20
1.2 Đặc điểm Kinh tế - Văn hóa - Xã hội xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam	32
1.2.1 Vài nét về xã Văn Xá, mảnh đất của những làng nghề truyền thống	32
1.2.2 Đặc điểm kinh tế- xã hội- văn hóa xã Văn Xá trong những năm qua ...	33
Chương 2: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ TRONG QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI XÃ VĂN XÁ, HUYỆN KIM BẢNG, TỈNH HÀ NAM.....	36
2.1 Công tác triển khai thực hiện xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới tại xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam.....	36
2.1.1 Thực hiện xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam.....	36
2.1.2 Công tác xây dựng nông thôn mới trong thời gian qua (từ 2011 đến nay) ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam	45
2.1.3 Thực hiện bộ tiêu chí về văn hóa trong xây dựng nông thôn mới ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam	52

2.2 Đánh giá chung về công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam.....	54
2.2.1 Những thành tựu đạt được.....	54
Chương 3. GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ TRONG QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI XÃ VĂN XÁ, HUYỆN KIM BẢNG, TỈNH HÀ NAM	59
3.1 Đẩy mạnh công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam.....	59
3.2 Một số mục tiêu cụ thể xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam.....	60
3.3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam	61
3.3.1 Bồi dưỡng, đào tạo đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa thông tin ở cơ sở	61
3.3.2 Thực hiện tốt công tác quản lý nhà nước đối với xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở	63
3.3.3 Xây dựng và hoàn thiện hệ thống thiết chế văn hóa, cơ sở hạ tầng phục vụ tốt cho công tác văn hóa.....	63
3.3.4 Khai thác và bảo tồn các di sản văn hóa tại địa phương phục vụ cho đời sống tinh thần của nhân dân và phát triển du lịch.....	64
3.3.5 Phát triển toàn diện các hoạt động văn hóa thông tin ở cơ sở	66
KẾT LUẬN	70
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	72
PHỤ LỤC	75

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Văn hóa được coi là một trong những nhân tố quan trọng quyết định tính bền vững của một quốc gia, dân tộc nhất là trong bối cảnh toàn cầu hóa và thời kì hội nhập. Việc tạo điều kiện cho nhân dân có cuộc sống no ấm, đầy đủ cả về đời sống vật chất kinh tế, đời sống tinh thần - văn hóa góp phần vào sự phát triển làm giàu cho quê hương đất nước là rất cần thiết. Mục tiêu cụ thể về văn hóa được Nghị quyết TW 5 khóa VIII năm 1998 của Đảng đã nêu rõ: “Văn hóa là nền tảng tinh thần cho xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế – xã hội”, với nhiệm vụ “ Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Chính vì vậy, xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đang là nhiệm vụ, là yếu tố thúc đẩy sự phát triển hết sức quan trọng mà chúng ta đang triển khai thực hiện.

Xây dựng đời sống văn hóa bao gồm nội dung cơ bản của phong trào “ Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, một trong 4 giải pháp lớn mà Nghị quyết TW 5 khóa VIII đã đưa ra, là nhiệm vụ trọng tâm của toàn Đảng, toàn dân và của toàn xã hội, là nhiệm vụ hết sức to lớn của ngành Văn hóa – thông tin trong việc tổ chức, quản lý và hoạt động nhằm thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ mà Nghị quyết TW 5 khóa VIII của Đảng đã đề ra. Vì vậy khi đề cập đến đời sống văn hóa cơ sở là đề cập đến các hoạt động văn hóa ở cơ sở và việc quản lý và tổ chức tiến hành đồng bộ các hoạt động Văn hóa – thông tin, Thể dục Thể thao, cũng như toàn bộ đời sống văn hóa của nhân dân từng địa phương và toàn xã hội nói chung.

Qua các năm tổ chức thực hiện, Đảng luôn có chủ trương định hướng và chỉ đạo sát với từng nhiệm kỳ Đại hội, phù hợp với thực tiễn ở từng gia đoạn. Chỉ đạo các Bộ, cơ quan ngang Bộ, các cấp ủy Đảng, chính quyền, các

Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” từ Trung ương đến địa phương, phải bám sát với thực tiễn ở cơ sở, kiểm tra giám sát, tiến hành sơ bộ tổng kết các giai đoạn khi triển khai thực hiện. Từ đó rút kinh nghiệm, đề ra giải pháp tiếp tục tổ chức triển khai, xây dựng chương trình cho cơ sở từ các hoạt động như Văn hóa thông tin, Thể dục thể thao, Văn nghệ quần chúng, để tổ chức ở diện rộng và khắp các địa bàn.

Trong những năm qua, thực hiện công cuộc đổi mới toàn bộ đất nước, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân cả nước nói chung, của tỉnh Hà Nam nói riêng được nâng lên một bước đáng kể. Trong đó nhân dân xã Văn Xá, huyện Kim Bảng cũng có nhiều tiến bộ, đổi mới trong việc xây dựng, sang tại và hưởng thụ văn hóa, góp phần quan trọng vào sự tiến bộ chung của nông thôn mới nước ta.

Tuy vậy, nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa cơ sở xã Văn Xá chưa tương xứng với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội đất nước và còn nhiều tồn tại nhiều mặt hạn chế đang đặt ra nhiều vấn đề cần tập trung giải quyết.

Với mong muốn thực hiện một công trình nghiên cứu chuyên sâu về các vấn đề lý luận kết hợp với thực tiễn ở cơ sở, đồng thời kế thừa các công trình đi trước bổ sung những kiến thức thực tế để quản lý đời sống văn hóa tại cơ sở có hiệu quả, vừa góp phần giải quyết những vấn đề thực tế ở địa phương, quê hương mình, chính vì vậy tôi đã chọn đề tài là: *“Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam từ năm 2011 đến nay”* làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Tình hình nghiên cứu

Vấn đề xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đã được rất nhiều người, nhiều nhà khoa học quan tâm nghiên cứu. Đã có rất nhiều công trình nghiên

cứu khoa học, các đề án, các tài liệu, sách giáo trình, sách tham khảo, báo, tạp chí bàn đến, đã có những công trình nghiên cứu liên quan vấn đề này như:

1. “*Chủ động sáng tạo xây dựng đời sống văn hóa cơ sở*” (1995), Nxb VH TT, Hà Nội

2. “*Mấy vấn đề lý luận và thực tiễn xây dựng đời sống văn hóa ở nước ta hiện nay*” của GS.TS Hoàng Vinh, Nxb VH TT, Hà Nội

3. “*Một số giá trị văn hóa truyền thống đối với đời sống văn hóa cơ sở nông thôn hiện nay*” (1998), Nxb VH TT, Hà Nội

4. “*Xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở*” (Viện Văn hóa), Nxb Văn hóa

Một số đề tài luận văn thạc sĩ Trường Đại học Văn hóa Hà Nội cũng đã nghiên cứu về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở những địa bàn và từ những góc độ khác nhau:

1. Luận văn thạc sĩ Văn hóa học của tác giả Phạm Minh Quang : “*Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai*” (2000)

2. Luận văn thạc sĩ Quản lý văn hóa của tác giả Bùi Thị Dung : “*Quản lý hoạt động xây dựng đời sống văn hóa ở các làng nghề huyện Hưng Hà, tỉnh Thái Bình*” (2008)

3. Luận văn thạc sĩ Quản lý văn hóa của tác giả Hồ Thị Thái: “*Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An*” (2013)

Những công trình nghiên cứu về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở nhiều địa phương khác nhau trên cả nước và đều xuất phát từ nhiều góc độ khác nhau, hướng đến những đối tượng khác nhau. Nhưng về vấn đề xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam thì chưa có công trình nghiên cứu nào đề cập tới và là một vấn đề mới. Chính vì vậy, với mục đích góp phần đưa ra những giải pháp thiết thực khắc phục những mặt tồn tại, nâng cao đời

sống văn hóa cho nhân dân xã Văn Xá, phát huy phẩm chất cần cù chịu khó và tiềm năng kinh tế văn hóa để cuộc sống ngày một no ấm, sung túc.

3. Mục đích nghiên cứu và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1 Mục đích nghiên cứu

Tác giả muốn góp phần nhỏ công sức của mình cùng các cán bộ làm công tác văn hóa và chính quyền địa phương cho công cuộc xây dựng đời sống văn hóa ở xã Văn Xá, góp phần nâng cao nhận thức cho cán bộ Đảng viên cũng như nhân dân trong xã về vai trò của văn hóa đối với sự phát triển kinh tế - xã hội. Đưa ra một số giải pháp phù hợp để cải thiện những mặt hạn chế và hướng đến an sinh xã hội.

3.2 Nhiệm vụ nghiên cứu

Để thực hiện những mục tiêu nêu trên, đề tài tập trung nghiên cứu các vấn đề sau:

- Nghiên cứu cơ sở lý thuyết về vấn đề văn hóa, xây dựng đời sống văn hóa cơ sở
- Nghiên cứu đánh giá tổng quan về lịch sử phát triển và tình hình kinh tế - văn hóa - xã hội - chính trị xã Văn Xá.
- Nghiên cứu, khảo sát, đánh giá thực trạng công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở nói chung và công tác xây dựng nếp sống văn hóa, gia đình, làng, bản, khối phố, cơ quan, đơn vị có nếp sống văn hóa của xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam từ năm 2011 đến nay.
- Đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở xã Văn Xá trong giai đoạn hiện nay.

4, Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1 Đối tượng nghiên cứu

Đời sống văn hóa cơ sở xã

4.2 Phạm vi nghiên cứu

- Giới hạn về không gian: Đề tài tập trung nghiên cứu về việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam trong thời kì đổi mới

- Về thời gian: trong phạm vi từ năm 2011 đến nay

5, Phương pháp nghiên cứu

Đề tài được hoàn thành dựa trên cơ sở các phương pháp sau:

-Phương pháp phỏng vấn

-Phương pháp quan sát

-Phương pháp đi thực tế

-Phương pháp nghiên cứu tài liệu

6, Ý nghĩa thực tiễn của đề tài

Những vấn đề được đề cập đến trong đề tài sẽ góp phần vào việc thông tin và giải quyết những vấn đề thực tiễn nảy sinh ra trong khung cảnh đổi mới, hoàn thiện và nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác quản lý và xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn xã Văn Xá. Có thể trở thành tài liệu tham khảo cho những công trình nghiên cứu sau này, những người làm công tác quản lý văn hóa và những người quan tâm đến vấn đề xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

7, Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, phụ lục và tài liệu tham khảo khóa luận gồm có 3 chương:

Chương 1: Một số vấn đề lý luận chung về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở và xây dựng nông thôn mới ở xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam

Chương 2: Thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới tại xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam

Chương 3: Giải pháp nâng cao chất lượng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới tại xã Văn Xá, huyện Kim Bảng, tỉnh Hà Nam

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Thị Anh (2014), *Vai trò của hệ thống thiết chế văn hóa, Tạp chí Cộng sản, ngày 20/8/2014, Hà Nội.*
2. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1998), *Chỉ thị số 27-CT/TW ngày 12/01/1998 về việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội, Hà Nội.*
3. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2002), *Kết luận Hội nghị lần thứ mười Ban chấp hành Trung ương Đảng (khóa IX). Về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 (khóa VIII) về “xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” trong những năm sắp tới, Hà Nội.*
4. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2014), *Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 09/06/2014 về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước, Hà Nội.*
5. Ban Tư tưởng - văn hóa Trung ương, *Sổ tay báo cáo viên 1999-2000, Hà Nội.*
6. Bộ Chính trị (2011), *Nghị quyết số 08-NQ/TW, ngày 01/12/2011 về tăng cường lãnh đạo của Đảng, tạo bước phát triển mạnh mẽ về thể dục, thể thao đến năm 2020, Hà Nội.*
7. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (2010), *Hướng dẫn xây dựng nông thôn mới cấp xã, Nxb Lao động, Hà Nội*
8. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (2013), *Thông tư số 41/2013/TT/BNNPTNN Hướng dẫn thực hiện bộ tiêu chí Quốc gia về xây dựng nông thôn mới, ngày 4 tháng 10 năm 2014, Hà Nội.*
9. Bộ Văn hóa – Thông tin (1999), *Chỉ thị số 60/CT – BVHTT, ngày 06/5/1999 về tăng cường quản lý bảo vệ di tích lịch sử văn hóa, Hà Nội*

10. Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch (2012), *Công văn số 4128/BVHTTDL-VHCS của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về hướng dẫn thực hiện tiêu chí số 06 của Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới*, ngày 20 tháng 11 năm 2012, Hà Nội.
11. Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch (2011), *Thông tư số 06/2011/TT-BVHTTDL về hướng dẫn thực hiện tiêu chí số 06 của Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới*, ngày ngày 08 tháng 3 năm 2011, Hà Nội.
12. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
13. Đảng Cộng Sản Việt Nam (1995), *Văn kiện hội nghị lần thứ V Ban chấp hành Trung ương khóa VIII*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
14. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.tr.114.
15. Đảng Cộng sản Việt Nam (1986) *Nghị quyết Đại hội VI của Đảng*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội. tr.114.
16. Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 3 (1930 – 1945), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội..
17. Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5 (1947 – 1949), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
18. Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 10 (1960 -1962), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội
19. Hồ Chí Minh (2004), *tác phẩm Đời sống mới*, Nxb Trẻ, tháng 1 năm 2004, Thành phố Hồ Chí Minh.
20. Nghị quyết Đảng bộ HĐND xã Văn Xá (2013), *Đề án quy hoạch xây dựng NTM*, ngày 1 tháng 1 năm 2013, Hà Nam
21. Phan Ngọc (1994), “ *Văn hóa Việt Nam và cách tiếp cận mới*”, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội
22. Phan Ngọc (2000), *Một cách tiếp cận văn hóa*, Nxb Thanh niên, Hà Nội

23. Phan Ngọc (2002), *Bản sắc văn hóa Việt Nam*, Nxb Văn học, Hà Nội
24. Tạp chí cộng sản (2010), Về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, ngày 4 tháng 3 năm 2010, Hà Nội
25. Thủ tướng Chính phủ (2015), *Công điện số 229/CD-TTg ngày 12/02/2015 về tăng cường công tác quản lý và tổ chức lễ hội*, Hà Nội
26. Thủ tướng Chính phủ (2005), *Quyết định số 100/2005/QĐ – TTg về Phê duyệt chương trình phát triển thể dục thể thao ở xã, phường, thị trấn đến năm 2010*, Hà Nội
27. Thủ tướng Chính phủ (2010), *Quyết định 800/QĐ-TTg về phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 – 2020*, Hà Nội.
28. Chu Đức Toàn (2011), *Văn bản quy ước các tiêu chuẩn Nông thôn mới UBND xã Văn Xá, ngày 15 tháng 12 năm 2011*, Hà Nam
29. *Từ điển Bách khoa Việt Nam* (2005), Nxb Từ điển Bách khoa, Hà Nội
30. Tylor E.B (2000), *Văn hóa nguyên thủy*, Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật xuất bản, (nguyên tác: Tylor E.B. 1871: *Primitive Culture*)

Các nguồn website:

1. Cổng thông tin điện tử Bộ Tư pháp (www.moj.gov.vn)
2. <http://tutuonghochiminh.vn/>
3. <http://www.tapchicongsan.org.vn/>
4. <http://vanxahanam.blogspot.com/2013/01>